

Пастушенко Віталій Анатолійович,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
державно-правових дисциплін Донецького
державного університету внутрішніх справ,
начальник Кропивницької районної
військової адміністрації Кіровоградської
області

Євєнко Дмитро Володимирович,
доцент кафедри державно-правових
дисциплін та публічного управління
Донецького державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ДО ПОНЯТТЯ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

Власні права мають не тільки люди, але й інші суб'єкти публічно-правових відносин, зокрема в нашому випадку – місцеві державні адміністрації. Для визначення прав цих державних органів необхідно визначити їх суб'єктивні права та ознайомитися з їх змістом.

Суб'єктивне право – це гарантована правом і законом міра можливої або дозволеної поведінки особи, яка належить суб'єкту незалежно від того, перебуває він у правових відносинах з іншими суб'єктами чи ні. Саме тому до суб'єктивних прав належать фундаментальні демократичні права і свободи. Суб'єктивне право завжди належить уповноваженій особі, яка має певний інтерес – матеріальний, духовний, політичний, сімейний тощо. Для задоволення цього інтересу й існує соціальна цінність надання певних правових можливостей. Можлива поведінка щодо реалізації певного інтересу становить зміст суб'єктивного права і заснована на бажанні уповноваженої особи. Межі бажаної поведінки чітко окреслені нормами позитивного права [1].

С. Кисельов вважає, що доктринально суб'єктивні права містять такі варіанти можливої поведінки уповноваженого суб'єкта: право здійснювати певні дії, тобто реалізувати свої інтереси; право вимагати певних дій від зобов'язаного суб'єкта; право вимагати відновлення порушеного права, тобто звертатися до компетентних державних органів за захистом суб'єктивного права і примусовим забезпеченням юридичного обов'язку; право користуватися певним соціальним благом. Отже, суб'єктивне право може поставати як правоповедінка, правовимога, праводомагання, правокористування [2].

М. Горбач у своєму науковому дослідженні зробила такі висновки, щодо адміністративних прав суб'єктів публічної адміністрації: 1) адміністративні права публічного суб'єкта права завжди є публічними – такими, що відображають публічний інтерес; 2) адміністративні права публічного суб'єкта права нерозривно пов'язані з адміністративними обов'язками в цій сфері; 3) публічний суб'єкт права має право: а) вимагати від іншої сторони виконання обов'язку, тобто має право на чужі дії; б) на здійснення адміністративних дій, спрямованих на захист їх прав; в) увести в дію апарат адміністративного примусу проти зобов'язальної особи; 4) у нормативно-правових актах треба чітко прописувати і формально виділяти адміністративні права публічного суб'єкта права, не змішуючи їх з обов'язками чи іншими категоріями юриспруденції – «компетенціями», «повноваженнями» та ін.; 5) серед адміністративних прав публічного суб'єкта права можна виділити різні сфери адміністративних прав, зокрема адміністративно-економічні, адміністративно-соціальні, адміністративно-громадянські, адміністративно-культурні, адміністративно-екологічні тощо. Згідно із цим, адміністративні права публічного суб'єкта права – це прописана адміністративним законодавством міра дозволеної поведінки суб'єкта публічної адміністрації в різних сферах суспільного життя щодо виконання поставлених обов'язків стосовно забезпечення прав, свобод і законних інтересів невіддільних фізичних і юридичних осіб та публічного інтересу держави й суспільства в цілому [3].

Таким чином, адміністративні права місцевих державних адміністрацій слід віднести до категорії прав суб'єктивного характеру.

Теорія держави і права трактує суб'єктивне право як гарантовану правом і законом міру можливої або дозволеної поведінки особи, яка належить суб'єкту незалежно від того, перебуває він у правових відносинах з іншими суб'єктами чи ні [129, с. 206]; це передбачена нормами права міра можливої поведінки учасника правовідносин. Іншими словами, це міра поведінки, що належить уповноваженій особі для задоволення її інтересів та потреб і яка забезпечується відповідними юридичними обов'язками інших (зобов'язаних) осіб [4].

Оскільки місцеві державні адміністрації відносяться до правової площини державної влади, їхні права характеризуються такими особливостями: 1) можливістю оперативно приймати рішення, оскільки процедури, які використовуються у сфері функціонування державної влади, є значно простішими порівняно з процедурами законотворчості та судочинства, що забезпечує швидкість вирішення

завдань, які ставляться перед такою гілкою влади; 2) можливістю користуватися всім обсягом державно-владних повноважень, визначених у законі, зокрема правом застосування прямого примусу; 3) розпорядництвом. Так, виконавча влада не лише виконує закони, прийняті законодавчою владою, а й видає власні – підзаконні нормативні акти (наприклад, постанови Кабінету Міністрів, накази центральних органів виконавчої влади тощо), тобто видає обов'язкові для виконання розпорядження; 4) самостійністю, яка полягає в можливості виконавчої влади самостійно, тобто без погодження із законодавчою та судовою владою, приймати рішення та забезпечувати їх виконання [5, с.22].

Отже, права місцевих державних адміністрацій – це прописані адміністративними нормами суб'єктивні правила дозволеної поведінки призначені для виконання місцевими органами державної виконавчої влади та їх посадовими особами своїх повноважень, пов'язаних з різними галузями правового регулювання. Тобто мова йде про правомірну поведінку місцевих державних адміністрацій у тій чи іншій ситуації під час виконання своїх повноважень.

Список використаних джерел

1. Загальна теорія держави і права : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. освіти / [М. В. Цвік та ін.] ; ред. М. В. Цвік та ін. ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2002. 432 с.
2. Право : учебник для бакалавров / под ред. С. Г. Киселева. М. : Юрайт, 2015. 632 с.
3. Горбач М. І. Адміністративно-правовий статус суб'єктів адміністративного права: теорія і практика : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ. 2017. 201 с.
4. Ведерніков Ю., Папірна А. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 333 с.
5. Мельник Р. С., Бевзенко В. М. Загальне адміністративне право : навч. посіб. Київ : Ваіте, 2014. 376 с.